Downloaded via the EU tax law app / web

Wydanie tymczasowe

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO

PRIITA PIKAMÄE

przedstawiona w dniu 14 maja 2020 r.(1).

Sprawa C?235/19

United Biscuits (Pensions Trustees) Limited,

United Biscuits Pension Investments Limited

przeciwko

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym z?o?ony przez Court of Appeal [England & Wales (Civil Division)] [s?d apelacyjny (Anglia i Walia) (wydzia? cywilny), Zjednoczone Królestwo]

Odes?anie prejudycjalne – Podatek od warto?ci dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artyku? 135 ust. 1 lit. a) – Zwolnienie transakcji ubezpieczeniowych – Us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczone na rzecz spó?ki powierniczej przez zarz?dzaj?cych inwestycjami – Pracowniczy program emerytalny – Wcze?niejsza praktyka podatkowa wprowadzaj?ca rozró?nienie na podmioty posiadaj?ce zezwolenie organów nadzoru finansowego na prowadzenia dzia?alno?ci ubezpieczeniowej i podmioty nieposiadaj?ce takiego zezwolenia

1. Niniejszy spór rozpoznawany przez Court of Appeal [England & Wales (Civil Division)] [s?d apelacyjny (Anglia i Walia) (wydzia? cywilny), Zjednoczone Królestwo], którego stronami s? spó?ki powiernicze pracowniczego programu emerytalnego spó?ki United Biscuits (UK) Ltd oraz Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (organ podatkowy i celny, Zjednoczone Królestwo), dotyczy kwalifikacji prawnej, na potrzeby podatku od warto?ci dodanej (VAT), us?ug zarz?dzania inwestycjami w ramach prowadzenia pracowniczego programu emerytalnego spó?ki United Biscuits (UK) Ltd.

2. Skar??ce w post?powaniu g?ównym, United Biscuits (Pension Trustees) Ltd i UB Pension Investments Ltd s?, odpowiednio, po pierwsze, powiernikiem pracowniczego programu emerytalnego utworzonego dla pracowników spó?ki United Biscuits (UK), a po drugie, powiernikiem UB Pension Investment Fund, dawnego funduszu zbiorowego inwestowania utworzonego przez t? spó?k?, w ramach którego w latach 1989–2006 inwestowane by?y aktywa programu emerytalnego.

3. W sprawie tej powstaje pytanie, czy us?ugi zarz?dzania inwestycjami ?wiadczone na rzecz wspomnianego pracowniczego programu emerytalnego mog? zosta? zakwalifikowane jako „transakcje ubezpieczeniowe” w rozumieniu art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy 77/388/EWG(2) (zwanej dalej „szóst? dyrektyw?”) oraz art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112/WE(3), i z tego tytu?u zwolnione z VAT.

I. Ramy prawne

A. Prawo Unii

1. *Przepisy odnosz?ce si? do VAT*

4. Zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2006/112 opodatkowaniu VAT podlega „odp?atne ?wiadczenie us?ug na terytorium pa?stwa cz?onkowskiego przez podatnika dzia?aj?cego w takim charakterze”.

5. Przepis ten jest odpowiednikiem art. 2 pkt 1 szóstej dyrektywy, która mia?a zastosowanie do dnia 31 grudnia 2006 r.

6. Artyku? 131 dyrektywy 2006/112 znajduj?cy si? w rozdziale 1 zatytu?owanym „Przepisy ogólne”, nale??cym do tytu?u IX tej dyrektywy zatytu?owanego „Zwolnienia”, który to przepis przejmuje w analogicznym brzmieniu przepis art. 15 zdanie pierwsze szóstej dyrektywy, stanowi:

„Zwolnienia przewidziane w rozdzia?ach 2–9 stosuje si? bez uszczerbku dla innych przepisów wspólnotowych i na warunkach ustalanych przez pa?stwa cz?onkowskie w celu zapewnienia prawid?owego i prostego stosowania tych zwolnie? oraz zapobie?enia wszelkim mo?liwym przypadkom uchylania si? od opodatkowania, unikania opodatkowania i nadu?y?”.

7. Artyku? 135 ust. 1 dyrektywy 2006/112 znajduj?cy si? w tytule IX tej dyrektywy, w rozdziale 3 zatytu?owanym „Zwolnienia dotycz?ce innych czynno?ci”, stanowi:

„Pa?stwa cz?onkowskie zwalniaj? nast?puj?ce transakcje:

a) transakcje ubezpieczeniowe i reasekuracyjne, wraz z us?ugami pokrewnymi ?wiadczonymi przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych;

[…]”.

8. Przepis ten jest odpowiednikiem art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy, która mia?a zastosowanie do dnia 31 grudnia 2006 r.

2. *Przepisy odnosz?ce si? do ubezpiecze?*

a) *Pierwsza dyrektywa dotycz?ca ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie*

9. Za??cznik do pierwszej dyrektywy Rady 73/239/EWG z dnia 24 lipca 1973 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnosz?cych si? do podejmowania i prowadzenia dzia?alno?ci w dziedzinie ubezpiecze? bezpo?rednich innych ni? ubezpieczenia na ?ycie(4), zmienionej dyrektyw? Rady 84/641/EWG z dnia 10 grudnia 1984 r.(5), (zwanej dalej „pierwsz? dyrektyw? dotycz?c? ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie”) stanowi?:

„A. Klasyfikacja ryzyk wed?ug grup ubezpiecze?

[…]

18. Pomoc

Ubezpieczenie ?wiadczenia pomocy na korzy?? osób, które popad?y w trudno?ci w czasie podró?y, podczas nieobecno?ci w miejscu zamieszkania lub miejscu sta?ego pobytu”.

b) ***Pierwsza dyrektywa dotycz?ca ubezpiecze? na ?ycie***

10. Pierwsza dyrektywa Rady 79/267/EWG z dnia 5 marca 1979 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnosz?cych si? do podejmowania i prowadzenia dzia?alno?ci w zakresie bezpo?rednich ubezpiecze? na ?ycie(6), zmieniona dyrektyw? 2002/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 marca 2002 r.(7), (zwana dalej „pierwsz? dyrektyw? dotycz?c? ubezpiecze? na ?ycie”) w art. 1 stanowi?a:

„Niniejsza dyrektywa dotyczy podejmowania i prowadzenia na w?asny rachunek dzia?alno?ci w zakresie ubezpiecze? bezpo?rednich przez zak?ady ubezpiecze? posiadaj?ce lub zamierzaj?ce utworzy? siedzib? w pa?stwie cz?onkowskim, w jednej z form okre?lonych poni?ej:

1. nast?puj?ce rodzaje ubezpiecze? wynikaj?ce z umowy:

a) ubezpieczenia na ?ycie […];

b) ubezpieczenia rentowe;

c) ubezpieczenia dodatkowe prowadzone przez zak?ady ubezpiecze? na ?ycie […];

d) ubezpieczenia istniej?ce w Irlandii i Zjednoczonym Królestwie znane jako »*permanent health insurance*« (sta?e ubezpieczenia zdrowotne bez prawa wypowiedzenia umowy);

2. nast?puj?ce rodzaje dzia?alno?ci, wynikaj?ce z umowy, w takim stopniu, w jakim s? one przedmiotem nadzoru ze strony organów administracyjnych, odpowiedzialnych za nadzór nad ubezpieczeniami prywatnymi:

[…]

c) zarz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi, czyli operacje polegaj?ce, w przypadku danego przedsi?biorstwa, na zarz?dzaniu inwestycjami, a w szczególno?ci aktywami stanowi?cymi rezerwy podmiotów dokonuj?cych wyp?at w przypadku ?mierci lub do?ycia okre?lonego wieku, lub w przypadku zaprzestania lub ograniczenia dzia?alno?ci;

d) operacje okre?lone w lit. c), gdy towarzyszy im ubezpieczenie zapewniaj?ce utrzymanie warto?ci kapita?u albo wyp?at? minimalnych odsetek;

[…]”.

11. Zgodnie z art. 7 ust. 2 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie:

„Zezwolenie jest udzielane dla okre?lonej grupy ubezpiecze?, zgodnie z podzia?em grup ubezpiecze? znajduj?cym si? w za??czniku. Zezwolenie obejmuje ca?? grup? ubezpiecze?, chyba ?e wnioskodawca wyst?puje o zezwolenie obejmuj?ce jedynie niektóre rodzaje ryzyka nale??ce do tej grupy”.

12. Artyku? 8 ust. 1 tej dyrektywy stanowi?:

„Pa?stwo cz?onkowskie pochodzenia wymaga od ka?dego zak?adu ubezpiecze?, który ubiega si? o zezwolenie:

[…]

b) ograniczenia przedmiotu dzia?alno?ci do dzia?alno?ci przewidzianej w niniejszej dyrektywie oraz czynno?ci bezpo?rednio z niej wynikaj?cych, wy??czaj?c jak?kolwiek inn? dzia?alno?? gospodarcz?”.

13. W za??czniku do tej dyrektywy znajdowa? si? wykaz zatytu?owany „Grupy ubezpiecze?”, który w pkt VII wskazywa? „[z]arz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi, okre?lonymi w art. 1 ust. 2 lit. c) i d)”.

14. Pierwsza dyrektywa dotycz?ca ubezpiecze? na ?ycie zosta?a uchylona i zast?piona przez dyrektyw? 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. dotycz?c? ubezpiecze? na ?ycie(8) (zwan? dalej „dyrektyw? 2002/83”). Artyku? 2 dyrektywy 2002/83 powtarza? przepisy, które znajdowa?y si? w art. 1 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie. Artyku? 5 ust. 2 dyrektywy 2002/83 stanowi? powtórzenie art. 7 ust. 2 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie. Za??cznik I do dyrektywy 2002/83 by? zatytu?owany „Grupy ubezpiecze?” i w pkt VII wskazywa? „[z]arz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi, okre?lonymi w art. 2 ust. 2 lit. c) i d)”.

15. Dyrektywa 2002/83 zosta?a z kolei uchylona i zast?piona dyrektyw? Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia dzia?alno?ci ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyp?acalno?? II)(9) (zwan? dalej „dyrektyw? Wyp?acalno?? II”). Artyku? 2 ust. 3 tej dyrektywy stanowi co do istoty powtórzenie brzmienia art. 1 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie. Artyku? 15 ust. 2 dyrektywy Wyp?acalno?? II stanowi:

„Z zastrze?eniem art. 14 zezwolenie jest udzielane dla okre?lonej grupy ubezpiecze? bezpo?rednich wymienionej w pkt A za??cznika I lub w za??czniku II. Obejmuje ono ca?? grup?, chyba ?e wnioskodawca wyst?puje o zezwolenie obejmuj?ce jedynie niektóre rodzaje ryzyka nale??ce do tej grupy”.

16. Za??cznik II do dyrektywy Wyp?acalno?? II zatytu?owany „Grupy ubezpiecze? na ?ycie” w pkt VII wskazuje „[z]arz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (iii) i (iv)”.

B. **Prawo Zjednoczonego Królestwa**

17. Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, ?e zgodnie z brytyjskimi przepisami dotycz?cymi zezwole? udzielanych zak?adom ubezpiecze?, ?wiadczenie us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi, w tym us?ug dotycz?cych pracowniczych programów emerytalnych o zdefiniowanych ?wiadczeniach, nale?y do grupy „ubezpiecze?”, je?eli umowy dotycz?ce ?wiadczenia tych us?ug s? zawierane i wykonywane przez ubezpieczyciela w ramach dzia?alno?ci ubezpieczeniowej. Brytyjski ubezpieczyciel posiadaj?cy zezwolenie by? zatem „przedmiotem nadzoru ze strony organów administracyjnych, odpowiedzialnych za nadzór nad ubezpieczeniami prywatnymi” zgodnie z art. 1 ust. 2 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie. Podmiot nieb?d?cy ubezpieczycielem nie musia? wnioskowa? o takie zezwolenie w celu ?wiadczenia us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi, w tym us?ug dotycz?cych

pracowniczych programów emerytalnych o zdefiniowanych ?wiadczeniach. W celu ?wiadczenia takich us?ug podmiot nieb?d?cy ubezpieczycielem obowi?zany by? uzyska? zezwolenie wymagane na podstawie innych przepisów.

18. Je?li chodzi o VAT od us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi, z akt przed?o?onych Trybuna?owi wynika, ?e w rozpatrywanym okresie organy podatkowe Zjednoczonego Królestwa stosowa?y VAT odmiennie w zale?no?ci od tego, czy us?ugi by?y ?wiadczone przez ubezpieczyciela czy te? podmioty nieb?d?ce ubezpieczycielem. Przed dniem 1 stycznia 2005 r. ta odmienno?? traktowania wynika?a z przepisów ustawowych, które ogranicza?y mo?liwo?? korzystania ze zwolnienia dotycz?cego transakcji ubezpieczeniowych wy??cznie do us?ugodawców posiadaj?cych zezwolenie na wykonywanie dzia?alno?ci ubezpieczeniowej. Po zmianie przepisów, która wesz?a w ?ycie w tej dacie, organy podatkowe, zdaniem s?du odsy?aj?cego, w dalszym ci?gu ogranicza?y mo?liwo?? korzystania z tego zwolnienia do sytuacji ?wiadczenia us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi przez ubezpieczycieli(10), mimo ?e ograniczenie to nie mia?o ju? podstaw prawnych.

II. **Post?powanie g?ówne i pytanie prejudycjalne**

19. United Biscuits Pension Fund jest funduszem emerytalnym o zdefiniowanych ?wiadczeniach, do którego nale?? pracownicy spó?ki United Biscuits (UK). Jest on zarz?dzany przez spó?k? powiernicz? United Biscuits (Pension Trustees). Wcze?niej, w latach 1989–2006, aktywa programu emerytalnego by?y inwestowane w UB Pension Investment Fund, który by? zarz?dzany przez spó?k? powiernicz? UB Pension Investments.

20. W dniu 18 marca 2014 r. skar??ce w post?powaniu g?ównym, w charakterze spó?ek powierniczych, odpowiednio, funduszu emerytalnego i funduszu wspólnego inwestowania, wnios?y do organu podatkowego o zwrot VAT, który zosta? zap?acony podmiotom zarz?dzaj?cym funduszami inwestycyjnymi i który obci??a? wynagrodzenia za ?wiadczenie us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi. Wniosek dotyczy? okresu od dnia 1 stycznia 1978 r. do dnia 30 wrze?nia 2013 r.

21. Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnymi wynika, ?e us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczone na rzecz skar??cych w post?powaniu g?ównym polega?y na zarz?dzaniu inwestycjami na ich rachunek. Podmioty zarz?dzaj?ce inwestycjami nie uzgodni?y w umowach ze skar??cymi w post?powaniu g?ównym odszkodowania na wypadek urzeczywistnienia si? ryzyka.

22. W?ród wspomnianych podmiotów zarz?dzaj?cych funduszami inwestycyjnymi znajdowa?y si? zarówno spó?ki posiadaj?ce zezwolenie na wykonywanie dzia?alno?ci ubezpieczeniowej zgodnie z Insurance Companies Act (zwane dalej „ubezpieczycielami”), jak i spó?ki, które nie posiada?y takiego zezwolenia, lecz by?y upowa?nione przez organy nadzoru finansowego do ?wiadczenia us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi (zwane dalej „podmiotami nieb?d?cymi ubezpieczycielami”).

23. W okresie od dnia 1 stycznia 1978 r. do dnia 30 wrze?nia 2013 r., w odniesieniu do ?wiadczenia us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi wykonywanych na rzecz pracowniczych programów emerytalnych o zdefiniowanych ?wiadczeniach, organy podatkowe dokonywa?y rozró?nienia z jednej strony na us?ugi ?wiadczone przez ubezpieczycieli, które to us?ugi by?y zwolnione z VAT, a z drugiej strony na us?ugi ?wiadczone przez podmioty nieb?d?ce ubezpieczycielami, które nie by?y obj?te zwolnieniem(11).

24. Wyrokiem z dnia 30 listopada 2017 r. High Court of Justice (England & Wales), Chancery division [s?d wy?szej instancji (Anglia i Walia), wydzia? kanclerski, Zjednoczone Królestwo]

oddali? skarg? wniesion? przez skar??ce w post?powaniu g?ównym i orzek? mi?dzy innymi, ?e us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczone przez podmioty nieb?d?ce ubezpieczycielami nie by?y w tym okresie zwolnione z VAT.

25. S?d odsy?aj?cy, do którego skar??ce wnios?y apelacj? od tego wyroku, zastanawia si?, czy zgodnie z prawem Unii ?wiadczenie us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi przez podmioty nieb?d?ce ubezpieczycielami jest zwolnione z VAT. S?d odsy?aj?cy wyja?nia, ?e s?d pierwszej instancji nie zaj?? jeszcze stanowiska co do tego, czy us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczone przez ubezpieczycieli i przez podmioty nieb?d?ce ubezpieczycielami s? to?same lub wystarczaj?co podobne, aby mo?liwe by?o zastosowanie zasady neutralno?ci podatkowej, zak?adaj?c, ?e zasada ta znajduje zastosowanie.

26. W tych okoliczno?ciach Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [s?d apelacyjny (Anglia i Walia), (wydzia? cywilny)] postanowi? zawiesi? post?powanie i przed?o?y? Trybuna?owi nast?puj?ce pytanie prejudycjalne:

„Czy ?wiadczenie us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi na rzecz skar??cych przez a) ubezpieczycieli lub b) podmioty nieb?d?ce ubezpieczycielami stanowi »transakcj? ubezpieczeniow?« w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 [dawniej art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy]?”

III. **Post?powanie przed Trybuna?em**

27. Skar??ce w post?powaniu g?ównym, rz?d Zjednoczonego Królestwa oraz Komisja Europejska przedstawili uwagi na pi?mie.

28. Podczas rozprawy, która odby?a si? w dniu 26 lutego 2019 r., wszyscy przedstawili uwagi ustne.

IV. **Analiza**

29. Spór dotyczy ustalenia, czy us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczone przez podmioty nieposiadaj?ce zezwolenia na wykonywanie dzia?alno?ci ubezpieczeniowej wynikaj?cego z przepisów krajowych, mo?na zakwalifikowa? jako „transakcje ubezpieczeniowe” w rozumieniu art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy i art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, korzystaj?ce z tego tytu?u ze zwolnienia z VAT. Przed przyst?pieniem do analizy istoty sprawy nale?y poczyni? kilka wst?pnych uwag dotycz?cych przedmiotu sporu oraz zasad le??cych u podstaw rozpatrywanych przepisów (cz??? A). Nast?pnie nale?y przypomnie? i zbada? wypracowane w orzecznictwie kryteria odnosz?ce si? do zakresu stosowania rozpatrywanego zwolnienia (cz??? B), aby przeanalizowa? zwi?zek mi?dzy przepisami dotycz?cymi VAT i dyrektyw ubezpieczeniowych (cz??? C). Wreszcie nale?y odrzuci? mo?liwo?? zastosowania zasad równo?ci i neutralno?ci podatkowej w niniejszej sprawie (cz??? D).

A. **Uwagi wst?pne**

30. Nale?y poczyni? kilka wst?pnych uwag dotycz?cych znaczenia pytania prejudycjalnego (1), a nast?pnie przypomnie? niektóre zagadnienia zwi?zane ze zwolnieniami, o których mowa w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 (2).

1. ***W przedmiocie znaczenia pytania prejudycjalnego***

31. W pierwszej kolejno?ci nale?y stwierdzi?, ?e (jak wynika z postanowienia odsy?aj?cego) spór w post?powaniu g?ównym dotyczy opodatkowania us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczonych na rzecz skar??cych w post?powaniu g?ównym w okresie od dnia 1

stycznia 1978 r. do dnia 30 wrze?nia 2013 r.

32. Nale?y zatem przeanalizowa? pytanie zadane przez s?d odsy?aj?cy zarówno w ?wietle art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy, jak i art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, poniewa? obydwa te przepisy stanowi?, ?e „pa?stwa cz?onkowskie zwalniaj?" „transakcje ubezpieczeniowe i reasekuracyjne, wraz z us?ugami pokrewnymi ?wiadczonymi przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych". Co prawda zdanie wprowadzaj?ce art. 13 cz??? B szóstej dyrektywy zawiera, we wszystkich wersjach tego przepisu, dodatkowe u?ci?lenie, zgodnie z którym pa?stwa cz?onkowskie stosuj? to zwolnienie „[n]ie naruszaj?c innych przepisów Wspólnoty" oraz „na warunkach, które ustalaj? w celu zapewnienia w?a?ciwego i prostego zastosowania zwolnie? od podatku i zapobie?enia oszustwom podatkowym, unikaniu opodatkowania lub nadu?yciom". Jednak?e moim zdaniem to u?ci?lenie nie zmienia zakresu zwolnienia przewidzianego w tym przepisie w stosunku do zwolnienia przewidzianego w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, a zatem nie wp?ywa na przeprowadzon? poni?ej analiz?. W zwi?zku z tym dalsze rozwa?ania maj? zastosowanie do obydwu przepisów. Jednak?e dla u?atwienia lektury niniejszej opinii, b?d? odnosi? si? do nowszego przepisu, to jest do art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112.

33. Po drugie nale?y przypomnie?, ?e art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 przewiduje stosowanie przez pa?stwa cz?onkowskie zwolnienia z VAT w odniesieniu do „transakcji ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, wraz z us?ugami pokrewnymi ?wiadczonymi przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych".

34. Zwa?ywszy zatem, ?e po pierwsze, pytanie prejudycjalne odnosi si? konkretnie do poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych" oraz ?e, po drugie, skar??ce w post?powaniu g?ównym stwierdzi?y, zarówno przed s?dem odsy?aj?cym jak i przed Trybuna?em, i? ?wiadczenia, których przedmiotem s? us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi, stanowi? „transakcje ubezpieczeniowe", pytanie to nale?y przeanalizowa? w ?wietle tej pierwszej cz??ci art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112. W zwi?zku z tym niniejsza opinia nie b?dzie odnosi? si? do drugiej cz??ci tego przepisu, w której przewidziane zosta?o zwolnienie „us?ug pokrewnych ?wiadczonych przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych"(12).

35. Po zdefiniowaniu zakresu pytania prejudycjalnego nale?y przedstawi? dla przypomnienia kilka informacji dotycz?cych zwolnie?, o których mowa w pierwszej cz??ci art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112.

2. ***W przedmiocie zasad wyk?adni art. 135 ust. 1 dyrektywy 2006/112***

36. Po pierwsze, jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, zwolnienia wskazane w art. 135 ust. 1 dyrektywy 2006/112 s? autonomicznymi poj?ciami prawa Unii, które s?u?? unikaniu rozbie?no?ci w stosowaniu systemu VAT w poszczególnych pa?stwach cz?onkowskich i które powinny by? rozpatrywane w ca?o?ciowym kontek?cie wspólnego systemu VAT(13).

37. Po drugie nale?y przypomnie?, ?e poj?cia u?yte do okre?lenia zwolnienia, o którym mowa w art. 135 ust. 1 dyrektywy 2006/112, nale?y interpretowa? w sposób ?cis?y, poniewa? zwolnienia te stanowi? odst?pstwa od ogólnej zasady, zgodnie z któr? VAT pobiera si? od ka?dej us?ugi ?wiadczonej odp?atnie przez podatnika(14). Wynika z tego, ?e je?eli ?wiadczenie us?ug nie wchodzi w zakres zwolnie? przewidzianych przez t? dyrektyw?, podlega ono opodatkowaniu VAT na podstawie art. 2 ust. 1 lit. c) rzeczonej dyrektywy(15).

38. Jednak?e wyk?adnia wskazanych poj?? powinna by? zgodna z celami zwolnie? przewidzianych w art. 135 ust. 1 dyrektywy 2006/112 oraz powinna spe?nia? wymogi zasady neutralno?ci podatkowej, na której opiera si? wspólny system VAT. Z tej ostatniej zasady wynika,

?e podmioty gospodarcze powinny mie? mo?liwo?? wyboru modelu organizacyjnego, który z czysto gospodarczego punktu widzenia jest dla nich najbardziej odpowiedni, nie nara?aj?c si? na to, ?e dokonywane przez nie czynno?ci nie b?d? obj?te zwolnieniem z opodatkowania przewidzianym w omawianym przepisie(16).

B. **W przedmiocie wypracowanych przez orzecznictwo kryteriów dotycz?cych art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112**

1. ***W przedmiocie zakresu stosowania poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych”***

39. Je?li chodzi o przedmiotowy zakres stosowania art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, mimo wniosku ustawodawczego zmierzaj?cego do zdefiniowania poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych”(17), przepis ten nie zawiera jak dot?d takiej definicji. W zwi?zku z tym jego wyk?adni nale?y dokonywa? z uwzgl?dnieniem kontekstu, w jaki ów przepis si? wpisuje, celów oraz struktury tej dyrektywy oraz z uwzgl?dnieniem zw?aszcza ratio legis zwolnienia, które przewiduje(18). Jakie s? zatem elementy przedmiotowo istotne sk?adaj?ce si? na transakcj? ubezpieczeniow?? Zgodnie z definicj?, która utrwali?a si? ju? w orzecznictwie Trybuna?u(19), transakcje ubezpieczeniowe charakteryzuj? si? „ubezpieczyciel zobowi?zuje si?, w zamian za zap?at? sk?adki z góry, do zapewnienia ubezpieczonemu, w razie urzeczywistnienia si? ryzyka obj?tego zakresem ochrony, ?wiadczenia uzgodnionego przy zawarciu umowy”(20).

40. Zatem to element *przej?cia ryzyka* za wynagrodzeniem umo?liwia zakwalifikowanie danej czynno?ci jako „transakcji ubezpieczeniowej”(21). Sama istota „transakcji ubezpieczeniowej” polega na tym, ?e ubezpieczony uwalnia si? od ryzyka poniesienia w przysz?o?ci niepewnych, ale potencjalnie powa?nych strat finansowych kosztem zap?aty pewnej, ale ograniczonej kwoty tytu?em sk?adki(22).

41. Poza tym poj?cie „transakcji ubezpieczeniowych” nale?y rozumie? w sposób ?cis?y. W tym wzgl?dzie, jak ju? zauwa?y?a rzecznik generalna J. Kokott, art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 „przyk?adowo nie odnosi si? w ogólnej formie do transakcji *dotycz?cych ubezpiecze?* […] lub *zarz?dzania ubezpieczeniami* […], lecz zgodnie z jego brzmieniem wy??cznie do transakcji ubezpieczeniowych sensu stricte”(23). W zwi?zku z tym Trybuna? orzek?, ?e transakcje ubezpieczeniowe nale?y odró?nia? od us?ug finansowych, poniewa? zachodzi ró?nica w brzmieniu pomi?dzy art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, który odnosi si? wy??cznie transakcji ubezpieczeniowych w ?cis?ym znaczeniu, a art. 135 ust. 1 lit. d) i f) tej dyrektywy, który odnosi si? do transakcji „dotycz?cych” okre?lonych czynno?ci bankowe lub „których przedmiotem s?” takie czynno?ci(24).

42. Poza tym, transakcje ubezpieczeniowe z natury oznaczaj? istnienie stosunku umownego pomi?dzy podmiotem ?wiadcz?cym us?ug? ubezpieczenia, czyli ubezpieczycielem, a osob?, której ryzyka s? obj?te ubezpieczeniem, czyli ubezpieczonym(25).

43. Innymi s?owy, zgodnie z powy?szym orzecznictwem, zwolnienie przewidziane w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 nie obejmuje wszystkich czynno?ci, lecz wy??cznie transakcje spe?niaj?ce te szczególne kryteria odnosz?ce si? do ubezpiecze?.

44. W my?l powy?szego orzecznictwa, ka?da transakcja ubezpieczeniowa obejmuje nast?puj?ce elementy: ryzyko, sk?adk? i ?wiadczenie gwarancyjne w przypadku urzeczywistnienia si? ryzyka. Innymi s?owy, zwolnienie przewidziane w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 nie obejmuje wszystkich transakcji, lecz wy??cznie transakcje spe?niaj?ce te kryteria.

45. Je?li chodzi o podmiotowy zakres stosowania, Trybuna? orzek?, ?e poj?cie „transakcji ubezpieczeniowych” jest wystarczaj?co szerokie, by obejmowa? przyznanie ochrony

ubezpieczeniowej przez podatnika, który sam nie jest ubezpieczycielem, ale który w ramach ubezpieczenia grupowego zapewnia swoim klientom tak? ochron?, korzystaj?c z us?ug ubezpieczyciela, który przejmuje ubezpieczone ryzyko(26). Zatem formalny status danej spó?ki nie jest wystarczaj?cy do okre?lenia, czy jej dzia?alno?? wchodzi w zakres stosowania rozpatrywanego zwolnienia, czy te? nie(27). To istnienie stosunku umownego mi?dzy podmiotem ?wiadcz?cym us?ug? ubezpieczenia a osob?, której ryzyka s? obj?te ubezpieczeniem, oraz same cechy rozpatrywanej dzia?alno?ci, w ?wietle przes?anek wskazanych w pkt 40–42 niniejszej opinii, maj? rozstrzygaj?ce znaczenie dla mo?liwo?ci stosowania art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112(28).

2. ***W przedmiocie zastosowania wypracowanych w orzecznictwie kryteriów do niniejszej sprawy***

46. Uwa?am, ?e w niniejszej sprawie – z zastrze?eniem zweryfikowania tej kwestii przez s?d odsy?aj?cy – nabywane przez skar??ce us?ugi nie spe?niaj? kryteriów wyszczególnionych w pkt 40–42 niniejszej opinii. We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wskazano bowiem, ?e „us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczone na rzecz skar??cych polega?y na zarz?dzaniu inwestycjami na ich rachunek” oraz ?e „podmioty zarz?dzaj?ce inwestycjami nie uzgodni?y w umowach ze skar??cymi odszkodowania na wypadek urzeczywistnienia si? ryzyka”. W odpowiedzi na pytanie dotycz?ce tej kwestii zadane na rozprawie skar??ce potwierdzi?y, ?e chodzi o zarz?dzanie funduszem emerytalnym.

47. Wynika z tego, ?e sporne us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi w ?adnym razie nie obejmuj? przej?cia ryzyka przez podmioty zarz?dzaj?ce inwestycjami w zamian za wynagrodzenie. Przeciwnie, jak podkre?la Komisja, okazuje si?, ?e us?ugi te polegaj? na zarz?dzaniu aktywami finansowymi znajduj?cymi si? w posiadaniu skar??cych. Zarz?dzanie aktywami nie skutkuje jako takie przej?ciem ryzyka, lecz stanowi odr?bne ?wiadczenie niezb?dne dla prawid?owego funkcjonowania funduszu emerytalnego zarz?dzanego przez skar??ce. Ponadto, z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, ?e skar??ce w post?powaniu g?ównym nie nawi?zuj? ?adnego stosunku umownego w zakresie ubezpieczenia z beneficjentami funduszu emerytalnego. Mimo ?e pomi?dzy spó?kami powierniczymi a podmiotami zarz?dzaj?cymi inwestycjami zachodz? stosunki prawne, które mog? z pewno?ci? by? istotne dla realizacji transakcji na rzecz pracowniczych programów emerytalnych, to czynno?ci wykonywane przez spó?ki powiernicze nie stanowi? jako takie zwolnionych z podatku transakcji ubezpieczeniowych w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112.

48. W zwi?zku z tym, jak wynika z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, podmioty zarz?dzaj?ce inwestycjami nie uzgodni?y w umowach z powiernikami odszkodowania na wypadek urzeczywistnienia si? ryzyka, co sprawia, ?e sporne us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi w ?adnym razie nie obejmuj? przej?cia ryzyka przez podmioty zarz?dzaj?ce inwestycjami w zamian za wynagrodzenie. Wynika z tego, ?e taka dzia?alno?? nie stanowi „transakcji ubezpieczeniowych” w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, co powinien zweryfikowa? s?d odsy?aj?cy na podstawie przedstawionych mu okoliczno?ci faktycznych i prawnych.

49. S?d odsy?aj?cy wskazuje ponadto, ?e rozpatrywany w post?powaniu g?ównym pracowniczy program emerytalny o zdefiniowanych ?wiadczeniach jest „porównywalny do pracowniczego programu emerytalnego b?d?cego przedmiotem rozwa?a? Trybuna?u w wyroku Wheels Common Investment Fund Trustees Ltd i in.”(29). W wyroku tym Trybuna? orzek?, ?e ?wiadczenie us?ug zarz?dzania funduszami emerytalnymi nie jest zwolnione z VAT jako „zarz?dzanie specjalnymi funduszami inwestycyjnymi” w rozumieniu art. 13 cz??? B lit. d) pkt 6 szóstej dyrektywy i art. 135 ust. 1 lit. g) dyrektywy 2006/112. Jednak?e we wspomnianej sprawie

nie zosta?o podniesione ?adne zagadnienie dotycz?ce stosowania zwolnienia odnosz?cego si? do „transakcji ubezpieczeniowych”, o które chodzi w niniejszej sprawie. W zwi?zku z tym, mimo ?e wyrok ów u?atwia zrozumienie rozpatrywanego pracowniczego programu emerytalnego, nie mo?e on s?u?y? za punkt odniesienia dla niniejszej sprawy.

50. Podsumowuj?c, rozpatrywane us?ugi ?wiadczone przez podmioty zarz?dzaj?ce inwestycjami nie s? obj?te zakresem definicji „transakcji ubezpieczeniowych” wypracowanej do tej pory przez Trybuna?.

C. **W przedmiocie zwi?zku art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 z dyrektywami ubezpieczeniowymi**

51. Skar??ce w post?powaniu g?ównym nie kwestionuj?, ?e dzia?alno?? polegaj?ca na zarz?dzaniu funduszami nie spe?nia nakre?lonych w pkt 39–44 niniejszej opinii wypracowanych w orzecznictwie kryteriów dotycz?cych poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych”. Jednak?e stoj? one na stanowisku, ?e skoro poj?cie to powinno by? jednolicie interpretowane w ró?nych instrumentach prawnych Unii, to w ramach wyk?adni dyrektywy 2006/112 nale?y interpretowa? je tak samo jak w ramach wyk?adni pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie, zast?pionej dyrektyw? 2002/83, a nast?pnie dyrektyw? Wyp?acalno?? II (zwanych dalej ??cznie „dyrektywami ubezpieczeniowymi”). Poj?cie „ubezpieczenia” ma w prawie Unii znaczenie sui generis, odr?bne od poj?? prawa krajowego odnosz?cych si? do „przej?cia ryzyka”, a zatem jest poj?ciem autonomicznym. Z tego wzgl?du poj?cie to nale?y interpretowa? w ?wietle tych dyrektyw ubezpieczeniowych.

52. Skar??ce w post?powaniu g?ównym zwracaj? w szczególno?ci uwag?, ?e zarz?dzanie inwestycjami i aktywami funduszy emerytalnych jest w jednoznaczny sposób uregulowane w dyrektywach ubezpieczeniowych oraz jest opisane jako grupa ubezpiecze?. W zwi?zku z tym twierdz? one, ?e rozpatrywane w post?powaniu g?ównym czynno?ci nale?y uzna? za „transakcje ubezpieczeniowe” w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 i na tej podstawie zwolni? z podatku. Skar??ce opieraj? swoje rozumowanie na pkt 18 wyroku CPP(30), w którym Trybuna? uzna?, ?e „nie ma jakiegokolwiek powodu, który upowa?nia?by do dokonywania odmiennej wyk?adni poj?cia »ubezpieczenie« w zale?no?ci od tego, czy poj?cie to znajduje si? w [pierwszej dyrektywie dotycz?cej ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie], czy w szóstej dyrektywie”.

53. W zwi?zku z tym nale?y zbada? na potrzeby niniejszej sprawy, czy definicja poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych” w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 mo?e zosta? rozszerzona, tak jak proponuj? skar??ce.

1. ***W przedmiocie braku wzajemnego odniesienia mi?dzy dyrektyw? 2006/112 a dyrektywami ubezpieczeniowymi***

54. Na wst?pie chcia?bym stwierdzi?, ?e ?aden przepis dyrektyw ubezpieczeniowych lub dyrektywy 2006/112 nie wskazuje jednoznacznie, ?e poj?ciu „transakcji ubezpieczeniowych” nale?y nadawa? takie samo znaczenie w ramach tych dwóch uregulowa? prawnych. Mo?liwo?? zachodzenia na siebie pewnych poj?? wspólnych dla dwóch norm prawa wtórnego znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie. W szczególno?ci w wyroku CPP, który zapocz?tkowa? to orzecznictwo, Trybuna? orzek?, ?e „nie ma jakiegokolwiek powodu, który upowa?nia?by do dokonywania odmiennej wyk?adni poj?cia »ubezpieczenie« w zale?no?ci od tego, czy poj?cie to znajduje si? w [pierwszej dyrektywie dotycz?cej ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie], czy w szóstej dyrektywie”(31), tak ?e rozpatrywane ?wiadczenie *mo?e* stanowi? który? z rodzajów dzia?alno?ci ubezpieczeniowej wyszczególnionych w za??czniku do pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie. Ponadto Trybuna?, w wyroku

Skandia(32), poszerzy? zakres tego stwierdzenia odnosz?c je nie tylko do pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie, lecz równie? do dyrektyw ubezpieczeniowych(33). W zwi?zku z tym, w niniejszej sprawie, w której spór nie dotyczy ustalenia, czy czynno?ci zarz?dzania inwestycjami i aktywami funduszu emerytalnego nale?? do zakresu znaczeniowego poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych” w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 (zgodnie z jego wyk?adni? wynikaj?c? z utrwalonego orzecznictwa), Trybuna? ma za zadanie rozstrzygn??, czy poj?ciu temu nale?y nada? takie samo znaczenie, jak to wynikaj?ce z dyrektyw ubezpieczeniowych, tak ?e us?ugi zarz?dzania inwestycjami w ramach administrowania programem emerytalnym spó?ki wchodzi?yby w zakres owego poj?cia w rozumieniu tego przepisu.

55. W tym wzgl?dzie, wobec braku jednoznacznego wyja?nienia tej kwestii, nale?y zauwa?y?, ?e „[p]owo?ywanie si? na w?a?ciwe uregulowania prawa [Unii] spoza prawa podatkowego przy wyk?adni [dyrektywy 2006/112] odpowiada praktyce Trybuna?u, o ile zmierzaj? one do zbie?nych *celów*”(34). Nale?y zatem zbada?, po pierwsze, jakie s? powody, dla których transakcje zarz?dzania inwestycjami zosta?y obj?te zakresem stosowania dyrektyw ubezpieczeniowych, a po drugie, jaki jest cel i funkcja zwolnienia z VAT transakcji ubezpieczeniowych w rozumieniu dyrektywy 2006/112.

2. ***W przedmiocie motywów obj?cia transakcji zarz?dzania inwestycjami zakresem stosowania dyrektyw ubezpieczeniowych***

56. Skar??ce podkre?laj?, ?e pierwsza dyrektywa dotycz?ca ubezpiecze? na ?ycie, która ustanawia zasady odnosz?ce si? do prowadzenia dzia?alno?ci w zakresie ubezpiecze? d?ugoterminowych, na mocy jej art. 1 ust. 2 lit. c) obejmuje swoim zakresem stosowania „zarz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi”. W analogiczny sposób zakresem stosowania tej dyrektywy zosta?y obj?te (jako „ubezpieczenia”) „ubezpieczenia na ?ycie” [art. 1 ust. 1 lit. a) i pkt I za??cznika do owej dyrektywy], „ubezpieczenia rentowe” [art. 1 ust. 1 lit. b) i pkt I za??cznika do rzeczonej dyrektywy] oraz tontyny [art. 1 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy]. Tymczasem ?aden z tych rodzajów dzia?alno?ci nie jest obj?ty zakresem „klasycznej” definicji wypracowanej przez orzecznictwo wskazane w pkt 40–44 niniejszej opinii.

57. Chcia?bym w tym wzgl?dzie od razu wyja?ni?, ?e poj?cie „zarz?dzania grupowymi funduszami emerytalnymi” nie mo?e zosta? pozostawione uznaniu ka?dego z pa?stw cz?onkowskich, poniewa? ani art. 1 ust. 2 lit. c) pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie, ani za??cznik do niej, ani ?aden odpowiadaj?cy mu przepis ujednoliconej dyrektywy 2002/83 lub dyrektywy Wyp?acalno?? II, nie odsy?a do prawa pa?stw cz?onkowskich, je?li chodzi o to poj?cie. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybuna?u, zarówno wzgl?dy jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasada równo?ci wskazuj? na to, ?e tre?ci przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyra?nego odes?ania do prawa pa?stw cz?onkowskich dla okre?lenia jego znaczenia i zakresu, nale?y zwykle nada? w ca?ej Unii Europejskiej autonomiczn? i jednolit? wyk?adni?, któr? nale?y ustali?, uwzgl?dniaj?c nie tylko jego brzmienie, ale tak?e kontekst i cel uregulowania, którego jest on cz??ci?(35).

58. Co si? tyczy, po pierwsze, poj?? u?ytych w pierwszej dyrektywie dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie, z brzmienia art. 1 ust. 2 lit. c) tej dyrektywy wynika, ?e nale?y odró?nia? „ubezpieczenia”, o których mowa w ust. 1 tego artyku?u(36), od „rodzajów dzia?alno?ci” przewidzianych w ust. 2 owego artyku?u(37). Nawet je?eli te pierwsze stanowi? dzia?alno?? ubezpieczeniow? w potocznym rozumieniu tego s?owa, te drugie s? dzia?alno?ci? zbli?on? i ?ci?le zwi?zan? z t? dzia?alno?ci? ubezpieczeniow?. Chodzi zatem o dzia?alno?? pomocnicz?, która jest obj?ta pierwsz? dyrektyw? dotycz?c? ubezpiecze? na ?ycie i zast?puj?cymi j? aktami prawnymi, lecz która nie stanowi dzia?alno?ci ubezpieczeniowej w ?cis?ym znaczeniu tego

s?owa.

59. Nale?y zreszt? zauwa?y?, ?e ta dychotomia zachodz?ca mi?dzy „ubezpieczeniami” a „rodzajami dzia?alno?ci” wynika z art. 8 ust. 1 lit. b) pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie, we wszystkich jego wersjach, który to przepis wymaga od zak?adu ubezpiecze? ubiegaj?cego si? o zezwolenie „ograniczenia przedmiotu dzia?alno?ci do dzia?alno?ci przewidzianej w niniejszej dyrektywie oraz czynno?ci bezpo?rednio z niej wynikaj?cych”. Rozró?nienie na „ubezpieczenia” i „rodzaje dzia?alno?ci” [„dzia?ania” – w przypadku dyrektywy Wyp?acalno?ci II – przyp. t?um.] jest równie? utrzymane zarówno w dyrektywie 2002/83, jak i w dyrektywie Wyp?acalno?? II(38), które odsy?aj? do poj?cia „zarz?dzania grupowymi funduszami emerytalnymi” jako do „rodzaju dzia?alno?ci”(39) wskazanego w poprzednim punkcie. Dychotomia ta jest równie? przyczyn?, dla której rozwa?ania zawarte w wyroku González Alonso(40), na które powo?uj? si? skar??ce w post?powaniu g?ównym, nie maj? zastosowania w niniejszej sprawie. Wyrok ten dotyczy? bowiem umów ubezpieczenia na ?ycie, uregulowanych w art. 1 ust. 1 lit. a) pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie oraz w pkt III za??cznika do niej, jako grupa ubezpiecze? na ?ycie(41), podczas gdy w niniejszej sprawie skar??ce powo?uj? si? na rodzaj dzia?alno?ci wskazany w ust. 2 tego przepisu.

60. Ponadto, co si? tyczy argumentu skar??cych opartego na brzmieniu art. 7 ust. 2 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie w zwi?zku z za??cznikiem do tej dyrektywy, z analizy porównawczej wersji j?zykowych, w jakich dyrektywa ta zosta?a przyj?ta(42) wynika, ?e wy??cznie wersje du?ska i angielska opisuj? dzia?alno?? w zakresie zarz?dzania inwestycjami jako „grup? ubezpiecze?”(43). Natomiast w wersjach w j?zyku niemieckim, francuskim, w?oskim i niderlandzkim, omawiany art. 7 ust. 2 oraz tytu? za??cznika do owej dyrektywy odnosz? si? jedynie do „dziedziny” dzia?alno?ci(44), sugeruj?c tym samym, ?e „zarz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi”, o którym mowa w pkt VII tego za??cznika stanowi dziedzin? dzia?alno?ci, a nie „grup? ubezpiecze?”(45). Przyznaj?, ?e poniewa? zdanie drugie wspomnianego art. 7 ust. 2 akapit pierwszy daje wnioskodawcom mo?liwo?? wyst?powania o zezwolenie „obejmuj?ce jedynie niektóre rodzaje ryzyka nale??ce do tej grupy”, mo?na mie? wra?enie, ?e zdanie to odnosi si? do grupy ubezpiecze?. Jednak?e nie mo?na z tego wywodzi?, ?e ów art. 7 ust. 2 kwalifikuje ka?d? rozpatrywan? dzia?alno?? jako „dzia?alno?? ubezpieczeniow?”. Przeciwnie, jak podkre?li?a Komisja, wzmianka o „ryzykach” wskazuje wyra?nie, ?e to w?a?nie pokrycie ryzyk stanowi w szczególno?ci o dzia?alno?ci ubezpieczeniowej. Wynika z tego wed?ug mnie, ?e argument wywodzony z brzmienia art. 7 ust. 2 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie w zwi?zku z za??cznikiem do tej dyrektywy nie ma znaczenia.

61. W ka?dym razie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w przypadku rozbie?no?ci pomi?dzy ró?nymi wersjami j?zykowymi tekstu prawa Unii, dany przepis nale?y interpretowa? z uwzgl?dnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego przepis ten stanowi cz???(46).

62. I tak, co si? tyczy, po drugie, ogólnej systematyki i celu uregulowa? Unii w dziedzinie ubezpiecze?, wydaje si?, ?e poj?cia „zarz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi” lub „rodzaju dzia?alno?ci” nale?y rozumie? z jednej strony w ?wietle celu wskazanego w pierwszym motywie pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie, jakim jest koordynacja przepisów ustawowych pa?stw cz?onkowskich w dziedzinie ubezpiecze? na ?ycie, a z drugiej strony celów wyra?onych w motywach drugim i pi?tymtej dyrektywy, jakimi s? stworzenie klasyfikacji wed?ug grup ubezpiecze?, po to aby wskaza? te, które „[s?] przedmiotem obowi?zkowego zezwolenia” oraz aby „[okre?li?] [w]arunki udzielenia lub cofni?cia zezwolenia”. Wszystkie te cele nale?y, moim zdaniem, interpretowa? w zwi?zku z art. 1 ust. 2 tej dyrektywy, który stanowi, ?e rodzaje dzia?alno?ci, o których mowa w tym przepisie, s? obj?te zakresem stosowania tej dyrektywy wy??cznie je?eli wyszczególnione rodzaje dzia?alno?ci s? „przedmiotem nadzoru ze strony

organów administracyjnych, odpowiedzialnych za nadzór nad ubezpieczeniami prywatnymi”(47). Wyra?nie zamierzone u?ycie takiego sformu?owania nie mo?e zosta? potraktowane jako pozbawione znaczenia. Wyra?enie to oznacza bowiem, ?e pierwsza dyrektywa dotycz?ca ubezpiecze? na ?ycie obejmuje wy??cznie dzia?alno?? wykonywan? na podstawie zezwolenia wydanego przez te organy. Wynika z tego, ?e aby osi?gn?? wskazane wy?ej cele, dyrektywa ta, która jest dyrektyw? koordynuj?c?, obejmuje zarówno dzia?alno?? w zakresie ubezpiecze? na ?ycie, b?d?c? podstawow? dzia?alno?ci? zak?adów ubezpiecze? na ?ycie, jak i dzia?alno?? pomocnicz?, która nie stanowi dzia?alno?ci ubezpieczeniowej w ?cis?ym znaczeniu tego s?owa.

63. W zwi?zku z tym, tytu?em wniosku wst?pnego mo?na stwierdzi?, ?e okoliczno??, i? dzia?alno?? taka jak zarz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi jest uj?ta w pierwszej dyrektywie dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie oraz w aktach prawnych, które j? zast?pi?y, nie oznacza, ?e stanowi ona dzia?alno?? w zakresie ubezpiecze? na ?ycie w rozumieniu przepisów Unii w dziedzinie ubezpiecze?.

3. ***Cel zwolnienia z VAT transakcji ubezpieczeniowych w rozumieniu dyrektywy 2006/112***

64. Jak ju? zwrócili uwag? rzecznicy generalni M. Poiares Maduro(48) i P. Mengozzi(49), zwolnienie z VAT „transakcji ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych” przewidziane w art. 135 dyrektywy 2006/112 nie znajduje wyra?nego lub oczywistego uzasadnienia w kontek?cie owej dyrektywy, ani nawet w kontek?cie poprzedzaj?cej jej szóstej dyrektywy. Ich zdaniem przy podejmowaniu przez prawodawc? decyzji o zwolnieniu tych transakcji odgrywa?y rol?, po pierwsze, elementy o charakterze spo?ecznym i politycznym, a po drugie, wzgl?dy administracyjne(50).

65. Po pierwsze, je?li chodzi o wspomniane elementy o charakterze spo?ecznym i politycznym, wystarczy stwierdzi?, ?e art. 401 dyrektywy 2006/112 (a poprzednio art. 33 szóstej dyrektywy) zawiera ogólne upowa?nienie dla pa?stw cz?onkowskich co do „utrzymywania lub wprowadzania podatków od umów ubezpieczeniowych”. W?a?nie ze wzgl?du na t? mo?liwo?? podwójnego opodatkowania, to znaczy opodatkowania tych samych transakcji podatkiem VAT i podatkami od umów ubezpieczeniowych, Trybuna? uzna? w wyroku CPP, ?e gdyby „konsument ko?cowy [by?] obj?ty nie tylko tym ostatnim podatkiem, ale w wypadku ubezpiecze? grupowych, tak?e podatkiem VAT”, „taki rezultat by?by sprzeczny z celem zwolnienia przewidzianego w [art. 135 ust. 1 lit. a)]” tej dyrektywy(51). Jak wyja?ni?a Komisja podczas rozprawy, opieraj?c si? na materia?ach roboczych dotycz?cych szóstej dyrektywy, mimo ?e geneza art. 135 ust. 1 lit. a) i geneza art. 401 dyrektywy 2006/112 nie s? bezpo?rednio zwi?zane, to nie ulega w?tpliwo?ci, ?e ten pierwszy przepis stanowi konsekwencj? drugiego. Zatem zwolnienie transakcji ubezpieczeniowych i us?ug pokrewnych brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych powinno w takich wypadkach zapobiega? podwójnemu opodatkowaniu obci??aj?cemu konsumenta ko?cowego(52).

66. Po drugie, je?li chodzi o aspekt dotycz?cy trudno?ci administracyjnych, jak zauwa?y?a Komisja w uwagach na pi?mie przedstawionych w niniejszej sprawie oraz rzecznik generalny N. Fennelly w sprawie CPP(53), trudno jest z góry okre?li? kwot? podlegaj?c? opodatkowaniu w zwi?zku z ka?dorazow? zap?at? sk?adki ubezpieczeniowej, podczas gdy jest to niezb?dne w celu zastosowania aktualnych zasad dotycz?cych VAT(54). Jak wyja?ni?a Komisja podczas rozprawy, w?a?nie to stanowi racj? bytu rozpatrywanego zwolnienia.

67. Podzielam przedstawione wy?ej stanowiska rzeczników generalnych M. Poiaresa Madura i P. Mengozziego dotycz?ce celów rozpatrywanego zwolnienia. Natomiast, jak ju? stwierdzi?em w pkt 46–48 niniejszej opinii, w sprawie w post?powaniu g?ównym dzia?alno?? wykonywana przez spó?ki powiernicze, których dotyczy ta sprawa, ani nie jest – jak si? wydaje – wykonywana w ramach umowy ubezpieczenia, ani te? nie wi??e si? z zap?at? kwoty b?d?cej odpowiednikiem sk?adki ubezpieczeniowej. Oczywiste jest zatem, ?e to skar??ce w post?powaniu g?ównym

ponosz? wynikaj?cy z tego ci??ar VAT, który zreszt? jest mo?liwy do okre?lenia, maj?c na wzgl?dzie charakter us?ug zarz?dzania.

68. W ka?dym razie, w bardziej ogólnym uj?ciu, ten podwójny cel zwolnienia przewidzianego w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 ró?ni si? od omówionych w pkt 62–66 niniejszej opinii celów dyrektyw ubezpieczeniowych, do jakich nale?y koordynacja przepisów ustawowych pa?stw cz?onkowskich w dziedzinie ubezpiecze? na ?ycie i stworzenie klasyfikacji wed?ug grup ubezpiecze? po to, aby wskaza? te, które s? przedmiotem obowi?zkowego zezwolenia oraz okre?li? warunki jego udzielania. W tym wzgl?dzie, o ile dyrektywy ubezpieczeniowe dotycz? w?a?ciwej dzia?alno?ci ubezpieczeniowej oraz dzia?alno?ci pomocniczej, takiej jak dzia?alno?? inwestycyjna, to art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 dotyczy wy??cznie dzia?alno?ci ubezpieczeniowej w ?cis?ym znaczeniu tego poj?cia, przez co nale?y rozumie?, ?e dzia?alno?? taka obejmuje wy??cznie przej?cie ryzyk na podstawie umowy. Poza tym, transakcje zarz?dzania inwestycjami s? obj?te dyrektywami ubezpieczeniowymi wy??cznie w zakresie, w jakim s? dokonywane przez ubezpieczyciela posiadaj?cegoy zezwolenie, który to warunek, jak si? wydaje, nie jest spe?niony w post?powaniu g?ównym. Natomiast je?li chodzi o system VAT, status podatnika, a wi?c okoliczno??, czy jest on ubezpieczycielem, czy podmiotem innym ni? ubezpieczyciel, dokonuj?cym rozpatrywanej transakcji, wydaje si? nie mie? wp?ywu na mo?liwo?? korzystania ze zwolnienia.

69. Ponadto argumenty natury praktycznej przemawiaj? na rzecz wyk?adni, która odró?nia transakcje dotycz?ce zarz?dzania inwestycjami w rozumieniu dyrektyw ubezpieczeniowych od transakcji ubezpieczeniowych w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112. Te pierwsze s? bowiem obj?te zakresem stosowania dyrektyw ubezpieczeniowych wy??cznie, je?li pa?stwo cz?onkowskie zdecyduje si? uregulowa? je w taki sam sposób jak transakcje ubezpieczeniowe. Oznacza to – gdyby kierowa? si? do ko?ca logik? argumentów podniesionych przez skar??ce – ?e znaczenie poj?cia „ubezpieczenie” na potrzeby VAT mog?oby si? ró?ni? w zale?no?ci od pa?stwa cz?onkowskiego, wbrew zasadzie jednolitego stosowania dyrektywy 2006/112.

70. W konsekwencji, ze wzgl?du na to, ?e cele realizowane przez dyrektywy ubezpieczeniowe i dyrektyw? 2006/112, ró?ni? si?, odmienne s? tak?e znaczenia poj?? zawartych w tych dyrektywach. Nic nie uzasadnia rozszerzenia zwolnienia na us?ugi pomocnicze, które s? regulowane w zwi?zku z us?ugami ubezpieczeniowymi i ??cznie z nimi. Uwa?am, ?e taki wniosek nie jest sprzeczny z orzecznictwem Trybuna?u.

4. ***W przedmiocie znaczenia linii orzeczniczej wynikaj?cej z wyroków CPP i Skandia***

71. Prawd? jest, ?e w wyrokach CPP(55) i Skandia(56) Trybuna? stwierdzi?, ?e nie ma jakiegokolwiek powodu, który upowa?nia?by do dokonywania odmiennej wyk?adni poj?cia „ubezpieczenie” w zale?no?ci od tego, czy poj?cie to znajduje si? tek?cie dyrektyw ubezpieczeniowych, czy w tek?cie szóstej dyrektywy. O ile pobie?na lektura tego fragmentu mo?e prowadzi? do wniosku, ?e poj?cie „ubezpieczenia” powinno mie? takie samo znaczenie w dyrektywach ubezpieczeniowych i w dyrektywach dotycz?cych VAT, o tyle bardziej szczegó?owe badanie nie pozwala na tak? interpretacj?.

72. W tym wzgl?dzie, po pierwsze, co si? tyczy stwierdzenia zawartego w pkt 18 wyroku CPP(57), nale?y osadzi? je we w?a?ciwym mu kontek?cie.. W sprawie tej Trybuna? mia? za zadanie wyja?ni?, czy poszczególne us?ugi ?wiadczone przez Card Protection Plan Ltd (CPP) w ramach programu ochrony kart kredytowych by?y obj?te zwolnieniem przewidzianym w art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy i mog?y, w ca?o?ci lub w cz??ci, korzysta? ze zwolnienia na tej podstawie. Wspomniany pkt 18 dotyczy? konkretnie ustalenia, czy „ubezpieczenie” mo?e, w przypadku zaj?cia obj?tego nim wypadku, przewidywa? ?wiadczenia w naturze zamiast odszkodowania w pieni?dzu. Maj?c na uwadze ten kontekst, odnosz?c si? jednocze?nie do

pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie, Trybuna? wyja?ni?, ?e ?wiadczenie, jakie ubezpieczyciel zobowi?za? si? spe?ni? w przypadku zaj?cia wypadku, nie musi koniecznie polega? na wyp?acie pewnej sumy pieni??nej, poniewa? mo?e mie? ono równie? posta? pomocy (b?d? w postaci ?wiadcze? pieni??nych b?d? w naturze), której rodzaje s? wyszczególnione w za??czniku do tej dyrektywy. Orzekaj?c w ten sposób Trybuna? nie chcia?, jak si? wydaje, niuansowa? definicji przedstawionej w pkt 17 tego wyroku, w którym stwierdzi?, ?e „jak si? ogólnie przyjmuje, transakcje ubezpieczeniowe charakteryzuj? si? tym, ?e ubezpieczyciel zobowi?zuje si?, w zamian za zap?at? sk?adki z góry, do zapewnienia ubezpieczonemu, w razie urzeczywistnienia si? ryzyka obj?tego zakresem ochrony, ?wiadczenia uzgodnionego przy zawarciu umowy”. W zwi?zku z tym, gdy pkt 18 wyroku CPP(58) jest odczytywany w ca?o?ci i w po??czeniu z poprzedzaj?cym go punktem, okazuje si?, ?e nie zmierza on do podwa?enia tej definicji, ani nie sugeruje, ?e poj?cia wspólne dla dyrektywy 2006/112 i dyrektyw ubezpieczeniowych maj? we wszystkich przypadkach dok?adnie to samo znaczenie.

73. W pkt 18 wyroku CPP(59) Trybuna? przyzna?, ?e w pewnych sytuacjach mo?e pos?u?y? si? wyk?adni? porównawcz?, tak aby poj?cia stosowane w ró?nych dyrektywach mog?y otrzyma? to samo znaczenie. Jednak?e, po pierwsze, ta metoda wyk?adni znajduje zastosowanie wy??cznie w sytuacjach, gdy cele, jakim s?u?? rozpatrywane dyrektywy, s? wspólne, co – jak wynika z pkt 66–70 niniejszej opinii – oczywi?cie nie ma miejsca w tym przypadku. Po drugie, z pkt 18 owego wyroku nie wynika w ?adnym razie, ?e Trybuna? uznaje, i? wszystkie rodzaje dzia?alno?ci lub transakcji, o których mowa w pierwszej dyrektywie dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie oraz w aktach prawnych, które j? zast?puj?, s? obj?te zwolnieniem przewidzianym w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112. Przeciwnie, pkt 18 wyroku CPP(60) odnosi? si? konkretnie do pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? innych ni? ubezpieczenia na ?ycie. Otó? nale?y stwierdzi?, ?e dyrektywa ta nie obejmowa?a dzia?alno?ci pomocniczej, takiej jak dzia?alno?? polegaj?ca na zarz?dzaniu inwestycjami, w zwi?zku z czym nie powstawa?o zagadnienie w??czenia dzia?alno?ci innego rodzaju ni? ubezpieczeniowa (w zwyk?ym znaczeniu tego poj?cia). Nie jest zatem mo?liwe rozszerzenie znaczenia tego pkt 18 na poj?cia znajduj?ce si? w innych dyrektywach.

74. Po drugie, je?li chodzi o wyrok Skandia(61), Trybuna? mia? za zadanie orzec, czy stanowi transakcj? ubezpieczeniow? w rozumieniu art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy zaci?gni?te przez zak?ad ubezpiecze? zobowi?zanie do prowadzenia, za wynagrodzeniem ustalonym na zasadach rynkowych, dzia?alno?ci innego zak?adu ubezpiecze?, który jest w 100% jego spó?k? zale?n? i który kontynuowa? zawieranie umów ubezpieczenia we w?asnym imieniu. W pkt 31 tego wyroku Trybuna? wyja?ni? mi?dzy innymi, ?e nie ka?dy rodzaj dzia?alno?ci wykonywany przez zak?ad ubezpiecze? musi stanowi? dzia?alno?? ubezpieczeniow?. Wynika z tego, jak si? wydaje, ?e nawet przy za?o?eniu, i? dana dzia?alno?? podlega dyrektywie ubezpieczeniowej, nie oznacza to ?e automatycznie jest ona obj?ta zakresem znaczeniowym poj?cia „dzia?alno?ci ubezpieczeniowej” w rozumieniu tych dyrektyw.

75. Po trzecie, ?aden wyrok Trybuna?u nie podwa?y? utrwalonej definicji „transakcji ubezpieczeniowej”, sformu?owanej w wyroku CPP(62), przytoczonej w pkt 39 niniejszej opinii, czy to w zwi?zku z dyrektywami ubezpieczeniowymi, czy te? innymi aktami prawnymi. Przeciwnie, w pkt 40 i 41 wyroku Skandia(63), Trybuna? zastosowa? sformu?owane we wspomnianym wyroku CPP kryteria dotycz?ce definicji transakcji ubezpieczeniowych podkre?laj?c, ?e transakcja ubezpieczeniowa ze swej natury wymaga istnienia stosunku umownego mi?dzy podmiotem ?wiadcz?cym us?ug? ubezpieczenia a osob?, której ryzyka s? obj?te ubezpieczeniem, czyli ubezpieczonym. Je?eli zatem dany ubezpieczyciel wykonywa? wszystkie czynno?ci innego ubezpieczyciela, nie przejmuj?c jednak?e ryzyka wyp?aty odszkodowania wynikaj?cego z dzia?alno?ci ubezpieczeniowej, rozpatrywane transakcje nie stanowi?y transakcji

ubezpieczeniowych na potrzeby zwolnienia z VAT.

D. **W przedmiocie zasady równo?ci i zasady neutralno?ci**

76. Na koniec pozostaje wyja?ni?, ?e interpretowanie rozpatrywanych poj?? w sposób odr?bny nie stoi w sprzeczno?ci z zasadami równego traktowania lub neutralno?ci podatkowej, które maj? szczególne znaczenie w orzecznictwie Trybuna?u.

77. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada neutralno?ci podatkowej sprzeciwia si? temu, aby us?ugi podobne, które s? zatem konkurencyjne wobec siebie, by?y traktowane odmiennie z punktu widzenia VAT(64). Nale?y przypomnie? z tej perspektywy, ?e zasada neutralno?ci podatkowej stanowi szczególny wyraz zasady równego traktowania na poziomie prawa wtórnego Unii w konkretnej dziedzinie podatków(65).

78. Poj?cie „neutralno?ci” jest istotne w niniejszej sprawie w?a?nie w tym ostatnim znaczeniu, poniewa? skar??ce w post?powaniu g?ównym twierdz?, ?e us?ugi zarz?dzania funduszami emerytalnymi ?wiadczone zarówno przez ubezpieczyciela, jak i przez podmioty nieb?d?ce ubezpieczycielami, powinny by? traktowane w identyczny sposób, skoro us?ugi s? identyczne.

79. Argumentacja ta opiera si? na b??dnym za?o?eniu, zgodnie z którym ka?da us?uga ?wiadczona przez ubezpieczyciela jest automatycznie obj?ta zwolnieniem przewidzianym w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112. Tymczasem transakcje inne ni? ubezpieczeniowe i reasekuracyjne, mimo ?e dokonywane s? przez zak?ady ubezpiecze?, nie s? obj?te tym zwolnieniem.

80. Spór w post?powaniu g?ównym wydaje si? w znacznej mierze wynika? z tego, ?e Zjednoczone Królestwo przez ponad 40 lat zwalnia?o z podatku us?ugi zarz?dzania funduszami, gdy by?y one ?wiadczone przez ubezpieczycieli. Z przed?o?onych Trybuna?owi akt wynika, ?e organy podatkowe zmieni?y stosowan? przez siebie praktyk? w dniu 1 kwietnia 2019 r. Od tej pory, tego rodzaju us?ugi ?wiadczone przez ubezpieczycieli nie mog? ju? by? obj?te zwolnieniem. Okoliczno??, ?e Zjednoczone Królestwo zwalnia?o rzeczone us?ugi w zale?no?ci od statusu podatnika, mimo ?e us?ugi te nie spe?nia?y wypracowanych przez orzecznictwo kryteriów omówionych w pkt 39–45 niniejszej opinii, dotycz?cych wyk?adni art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, nie mo?e stanowi? argumentu na rzecz zmiany wyk?adni wspomnianych kryteriów prawa Unii. Wynika z tego, ?e zarzucana nierówno?? traktowania nie mo?e spowodowa?, aby dzia?alno?? nieb?d?ca dzia?alno?ci? ubezpieczeniow? zosta?a obj?ta zakresem poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych”, zwolnionych na mocy tego przepisu.

81. Ponadto, maj?c na uwadze orzecznictwo przytoczone w pkt 77 niniejszej opinii, zasada neutralno?ci podatkowej sprzeciwia si? temu, aby us?ugi podobne, które s? zatem konkurencyjne wobec siebie, by?y traktowane odmiennie z punktu widzenia VAT. Zgodnie z art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 us?ugi podobne, które s? obj?te zdefiniowanym w pkt 39–45 niniejszej opinii zakresem poj?cia „transakcji ubezpieczeniowych” w rozumieniu tego przepisu, s? traktowane w taki sam sposób. Wbrew temu, co twierdz? skar??ce, ta zasada neutralno?ci podatkowej zosta?aby naruszona, gdyby us?ugi, które nie spe?niaj? kryteriów tego poj?cia, mog?y korzysta? ze zwolnienia przewidzianego w tym przepisie.

82. W ka?dym razie nale?y przypomnie?, ?e zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada neutralno?ci podatkowej nie jest norm? prawa pierwotnego, od której mo?e zale?e? wa?no?? zwolnienia przewidzianego w art. 135 dyrektywy 2006/112. Nie pozwala ona równie? na rozszerzenie zakresu stosowania takiego zwolnienia w sytuacji, gdy brak jest ku temu wyra?nego oparcia w brzmieniu przepisu(66). Zatem ani zasada równo?ci, ani zasada neutralno?ci nie pozwalaj? na rozszerzenie zakresu stosowania zwolnienia przewidzianego w art. 135 ust. 1 lit. a)

dyrektywy 2006/112.

V. **Wnioski**

83. Maj?c na wzgl?dzie ca?o?? powy?szych rozwa?a? proponuj?, aby Trybuna? udzieli? nast?puj?cej odpowiedzi na pytanie prejudycjalne przed?o?one przez Court of Appeal [England &Wales (Civil Division)] [s?d apelacyjny (Anglia i Walia) (wydzia? cywilny)], Zjednoczone Królestwo]:

Artyku? 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw pa?stw cz?onkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od warto?ci dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku oraz art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od warto?ci dodanej nale?y interpretowa? w ten sposób, ?e ?wiadczone przez osob? trzeci? us?ugi zarz?dzania inwestycjami, takie jak te rozpatrywane w post?powaniu g?ównym, nie s? obj?te zwolnieniem przewidzianym w tych przepisach.

1 J?zyk orygina?u: francuski

2 Szósta dyrektywa Rady z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw pa?stw cz?onkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od warto?ci dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz.U. 1977, L 145, s. 1).

3 Dyrektywa Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od warto?ci dodanej (Dz.U. 2006, L 347, s. 1).

4 Dz.U. 1973, L 228, s. 3.

5 Dz.U. 1984, L 339, s. 21.

6 Dz.U. 1979, L 63, s. 1.

7 Dz.U. 2002, L 77, s. 11.

8 Dz.U. 2002, L 345, s. 1.

9 Dz.U. 2009, L 335, s. 1.

10 Zdaniem skar??cych praktyka ta utrzymywa?a si? do dnia 1 kwietnia 2019 r.

11 S?d odsy?aj?cy wyja?nia, ?e przed dniem 1 stycznia 2005 r. odmienne traktowanie ?wiadczenia tych us?ug, w zale?no?ci od tego, czy by?y ?wiadczone przez ubezpieczyciela, czy przez podmiot nieb?d?cy ubezpieczycielem, wynika?o z przepisów krajowych. Poniewa? zmiana przepisów, jaka nast?pi?a w tej dacie, znios?a ograniczenie dotycz?ce korzystania ze zwolnienia transakcji ubezpieczeniowych w zale?no?ci od statusu us?ugodawcy, to odmienne traktowanie nie ma ju? podstaw prawnych. Jednak?e po tej zmianie krajowe organy podatkowe w praktyce nadal stosowa?y to rozró?nienie.

12 W pkt 44 wyroku z dnia 20 listopada 2003 r. Taksatorringen (C?8/01, EU:C:2003:621) Trybuna? orzek?, ?e wyra?enie „us?ugi pokrewne ?wiadczone przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych” w rozumieniu art. 13 cz??? B lit. a) szóstej dyrektywy dotyczy wy??cznie ?wiadcze? dokonanych przez profesjonalistów, którzy pozostaj? w stosunku jednocze?nie z ubezpieczycielem i ubezpieczonym.

13 Zobacz w szczególno?ci wyrok z dnia 9 grudnia 2015 r., Fiscale Eenheid X (C?595/13, EU:C:2015:801, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).

14 Zobacz w szczególno?ci wyroki: z dnia 28 pa?dziernika 2010 r., Axa UK (C?175/09, EU:C:2010:646, pkt 25); z dnia 17 stycznia 2013 r., Woningstichting Maasdriel (C?543/11, EU:C:2013:20, pkt 25; z dnia 12 czerwca 2014 r., Granton Advertising (C?461/12, EU:C:2014:1745, pkt 25); z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro (C?40/15, EU:C:2016:172, pkt 20); z dnia 16 listopada 2017 r., Kozuba Premium Selection (C?308/16, EU:C:2017:869, pkt 39, 45); z dnia 25 lipca 2018 r., DPAS (C?5/17, EU:C:2018:592, pkt 29); a tak?e z dnia 19 grudnia 2018 r., Mailat (C?17/18, EU:C:2018:1038, pkt 37).

15 Wyrok z dnia 10 kwietnia 2019 r., PSM „K” (C?214/18, EU:C:2019:301, pkt 43).

16 Wyroki: z dnia 4 maja 2006 r., Abbey National (C?169/04, EU:C:2006:289, pkt 68); z dnia 7 marca 2013 r., GfBk (C?275/11, EU:C:2013:141, pkt 31).

17 W 2007 r. Komisja przed?o?y?a Radzie projekt dyrektywy zmieniaj?cej dyrektyw? 2006/112, który mia? doprecyzowa? podej?cie wzgl?dem us?ug ubezpieczeniowych i us?ug finansowych [COM(2007)747 final]. Komisja proponowa?a m.in. dodanie nowego art. 135 *a* zawieraj?cego definicje. „Ubezpieczenie i reasekuracja” zosta?y zdefiniowane jako „zobowi?zanie, w ramach którego dana osoba jest zobowi?zana do dostarczenia innej osobie, w zamian za op?at?, odszkodowania lub ?wiadczenia okre?lonego w zobowi?zaniu, w przypadku urzeczywistnienia si? ryzyka”. Projekt nie zosta? przyj?ty przez Rad? i w 2016 r. zosta? wycofany.

18 Wyrok z dnia 13 marca 2014 r., ATP PensionService (C?464/12, EU:C:2014:139, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo).

19 Wyroki: z dnia 25 lutego 1999 r., CPP (C?49/96, EU:C:1999:93, pkt 17); z dnia 8 marca 2001 r., Skandia (C?240/99, EU:C:2001:140, pkt 37); z dnia 20 listopada 2003 r., Taksatorringen (C?8/01, EU:C:2003:621, pkt 39); z dnia 7 grudnia 2006 r., Komisja/Grecja (C?13/06, EU:C:2006:765, pkt 10); z dnia 22 pa?dziernika 2009 r., Swiss Re Germany Holding (C?242/08, EU:C:2009:647, pkt 34); z dnia 17 stycznia 2013 r., BG? Leasing (C?224/11, EU:C:2013:15, pkt 55, 58); z dnia 16 lipca 2015 r., Mapfre asistencia i Mapfre warranty (C?584/13, EU:C:2015:488, pkt 28); a tak?e z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro (C?40/15, EU:C:2016:172, pkt 22).

20 Wyroki: z dnia 25 lutego 1999 r., CPP (C?349/96, EU:C:1999:93, pkt 17); z dnia 20 listopada 2003 r., Taksatorringen (C?8/01, EU:C:2003:621, pkt 39); z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro (C?40/15, EU:C:2016:172, pkt 22).

21 Opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie Aspiro (C?40/15, EU:C:2015:850, pkt 26).

22 Zobacz m.in. wyrok z dnia 16 lipca 2015 r., Mapfre asistencia i Mapfre warranty (C?584/13, EU:C:2015:488, pkt 42). Trybuna? uzna? w szczególno?ci w wyroku z dnia 22 pa?dziernika 2009 r., Swiss Re Germany Holding (C?242/08, EU:C:2009:647), ?e odp?atna cesja portfela umów o reasekuracj? ubezpieczenia na ?ycie nie stanowi transakcji ubezpieczeniowej w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112, a zatem nie podlega zwolnieniu przewidzianemu w owym przepisie.

23 Opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie Aspiro (C?40/15, EU:C:2015:850, pkt 26). Zobacz równie? wyrok z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro (C?40/15, EU:C:2016:172, pkt 29).

24 Zobacz podobnie wyrok z dnia 20 listopada 2003 r., Taksatorringen (C?8/01, EU:C:2003:621, pkt 43).

25 Wyroki: z dnia 8 marca 2001 r., Skandia (C?240/99, EU:C:2001:140); z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro (C?40/15, EU:C:2016:172, pkt 23).

26 Wyroki: z dnia 25 lutego 1999 r., CPP (C?349/96, EU:C:1999:93, pkt 22); z dnia 20 listopada 2003 r., Taksatorringen (C?8/01, EU:C:2003:621, pkt 40,41); z dnia 17 stycznia 2013 r., BG? Leasing (C?224/11, EU:C:2013:15, pkt 59); a tak?e z dnia 16 lipca 2015 r., Mapfre asistencia i Mapfre warranty (C?584/13, EU:C:2015:488, pkt 30).

27 W wyroku z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro (C?40/15, EU:C:2016:172) Trybuna? mia? za zadanie zbada?, czy dzia?alno?? polegaj?ca na likwidacji szkód w imieniu i na rzecz zak?adu ubezpiecze?, mo?e zosta? uznana za prowadzon? przez „brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych” w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112.

28 Zobacz podobnie wyrok z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro (C?40/15, EU:C:2016:172, pkt 35 i nast.).

29 Wyrok z dnia 7 marca 2013 r. (C?424/11, EU:C:2013:144).

30 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r., C?349/96, EU:C:1999:93

31 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93, pkt 18).

32 Wyrok z dnia 8 marca 2001 r. (C?240/99, EU:C:2001:140).

33 Wyrok z dnia 8 marca 2001 r. (C?240/99, EU:C:2001:140, pkt 30).

34 Opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie TNT Post UK (C?357/07, EU:C:2009:7, pkt 50). Wyró?nienie moje. W tamtym okresie odniesienie dotyczy?o szóstej dyrektywy.

35 Wyrok z dnia 4 wrze?nia 2014 r., Vnuk (C?162/13, EU:C:2014:2146, pkt 42).

36 Chodzi o ubezpieczenia na ?ycie, ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenia dodatkowe prowadzone przez zak?ady ubezpiecze? na ?ycie oraz ubezpieczenia istniej?ce w Irlandii i Zjednoczonym Królestwie znane jako *permanent health insurance* (sta?e ubezpieczenia zdrowotne). Zwracam uwag?, ?e sama dyrektywa kwalifikuje wszystkie te grupy jako „ubezpieczenia”.

37 Dyrektywa wymienia tontyny, operacje polegaj?ce na tworzeniu funduszy amortyzacyjnych, opartych na obliczeniach aktuarialnych, zarz?dzanie grupowymi funduszami emerytalnymi oraz operacje przeprowadzane przez zak?ady ubezpiecze?, jak te, okre?lone w rozdziale 1 tytu? 4 ksi?gi IV francuskiego „Code des assurances”.

38 Zobacz art. 2 ust. 3 lit. b) i c) dyrektywy Wyp?acalno?? II.

39 Zobacz art. 2 ust. 2 dyrektywy 2002/83 i art. 2 ust. 3 lit. b) ppkt iii) dyrektywy Wyp?acalno?? II.

40 Wyrok z dnia 1 marca 2012 r. (C?166/11, EU:C:2012:119).

41 Zobacz w szczególno?ci pkt 29 i 30 tego wyroku.

42 Chodzi o nast?puj?ce j?zyki: du?ski, niemiecki, angielski, francuski, w?oski i niderlandzki.

43 W art. 7 ust. 2 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie w j?zyku du?skim jest mowa o „forsikringsklasse”, a w j?zyku angielskim o „class of insurance”. Za??cznik do tej dyrektywy nosi tytu?, odpowiednio, „Inddeling efter klasse” i „Classes of Insurance”.

44 W art. 7 ust. 2 pierwszej dyrektywy dotycz?cej ubezpiecze? na ?ycie i w za??czniku do niej, w j?zyku niemieckim jest bowiem mowa o „Einteilung nach Zweigen”, w j?zyku francuskim o „Classification par branche”, w j?zyku w?oskim o „lassificazione per ramo’, a w j?zyku niderlandzkim o „Indeling per branche”.

45 Wykaz „grup ubezpiecze?” zosta? utrzymany w dyrektywach, które zast?pi?y pierwsz? dyrektyw? dotycz?c? ubezpiecze? na ?ycie (zob. za??cznik I pkt VII do dyrektywy 2002/83 oraz za??cznik II pkt VII do dyrektywy Wyp?acalno?? II).

46 Zobacz, podobnie, wyroki: z dnia 23 listopada 2006 r., ZVK, C?300/05 (EU:C:2006:735, pkt 16 i przytoczone tam orzecznictwo); z dnia 24 pa?dziernika 2013 r., Haasová (C?22/12, EU:C:2013:692, pkt 48); a tak?e z dnia 24 pa?dziernika 2013 r., Drozdovs (C?277/12, EU:C:2013:685, pkt 39).

47 Je?li chodzi o akty prawne, które zast?pi?y pierwsz? dyrektyw? dotycz?c? ubezpiecze? na ?ycie, fragment ten brzmi „w *takim stopniu, w jakim s? one przedmiotem nadzoru w?adz administracyjnych, odpowiedzialnych za kontrol? ubezpiecze? prywatnych”* (art. 2 ust. 2 dyrektywy 2002/83) oraz „w *takim stopniu, w jakim s? one przedmiotem nadzoru organów odpowiedzialnych za nadzór nad ubezpieczeniami prywatnymi*” [art. 2 ust. 3 lit. b) dyrektywy Wyp?acalno?? II].

48 Opinia rzecznika generalnego M. Poiaresa Madura w sprawie Arthur Andersen (C?472/03, EU:C:2005:8, pkt 13).

49 Opinia rzecznika generalnego P. Mengozziego w sprawie Swiss Re Germany Holding (C?242/08, EU:C:2009:300, pkt 25).

50 Opinia rzecznika generalnego M. Poiaresa Madura przedstawiona w dniu 12 stycznia 2005 r. w sprawie, w której zapad? wyrok z dnia 3 marca 2005 r., Arthur Andersen (C?472/03, EU:C:2005:135, pkt 13) oraz rzecznika generalnego P. Mengozziego w sprawie Swiss Re Germany Holding (C?242/08, EU:C:2009:300, pkt 25).

51 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93, pkt 23).

52 Opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie Aspiro (C?40/15, EU:C:2015:850, pkt 39).

53 Opinia rzecznika generalnego N. Fennelly’ego w sprawie CPP (C?349/96, EU:C:1998:281, pkt 26).

54 Jak bowiem wyja?nia Komisja w pkt 30 uwag na pi?mie, p?acona przez ubezpieczonego sk?adka obejmuje dwie cz??ci: po pierwsze, wynagrodzenie za us?ug? ?wiadczon? przez ubezpieczyciela, a po drugie wk?ad do funduszu rezerw kapita?owych, które to rezerwy s? nast?pnie inwestowane i wykorzystywane w celu pokrycia ryzyk, w przypadku ich wyst?pienia, przy czym wk?ad nie stanowi wynagrodzenia za us?ug?, a wi?c nie mo?e by? opodatkowany VAT. Komisja przyznaje, ?e suma wp?aconych sk?adek mo?e zosta? roz?o?ona na cz??ci i podzielona na dwa wskazane wy?ej elementy, jednak?e zwykle mo?na tego dokona? dopiero a posteriori. Zatem w przypadku ka?dorazowej zap?aty sk?adki ubezpieczeniowej nie mo?na z góry

ustali? kwoty podlegaj?cej opodatkowaniu, co by?oby niezb?dne w celu zastosowania aktualnych zasad dotycz?cych VAT.

55 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93, pkt 18).

56 Wyrok z dnia 8 marca 2001 r. (C?240/99, EU:C:2001:140, pkt 30).

57 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93).

58 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93).

59 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93).

60 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93).

61 Wyrok z dnia 8 marca 2001 r. (C?240/99, EU:C:2001:140).

62 Wyrok z dnia 25 lutego 1999 r. (C?349/96, EU:C:1999:93).

63 Wyrok z dnia 8 marca 2001 r. (C?240/99, EU:C:2001:140).

64 Zobacz w szczególno?ci wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., Zimmermann (C?174/11, EU:C:2012:716, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).

65 Zobacz podobnie wyrok z dnia 29 pa?dziernika 2009 r., NCC Construction Danmark (C?174/08, EU:C:2009:669, pkt 44).

66 Zobacz podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2012 r., Deutsche Bank (C?44/11, EU:C:2012:484, pkt 45).